

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
підприємництва і торгівлі
Протокол № 2 від 03 вересня 2018 р.
Зав. кафедри

С.В. Волошина

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

Ступінь: магістр

Кількість кредитів ECTS 6/5

Розробник:
Скляр Н.М.,
доцент кафедри підприємництва і
торгівлі, к.е.н.

2018-2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни		
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»	Вибіркова для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073«Менеджмент»	Вибіркова для студентів спеціальностей: 281 «Публічне управління та адміністрування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 075 «Маркетинг», 051 «Економіка»
Семестр (осінній / весняний)	осінній	весняний	весняний
Кількість кредитів	6	6	5
Загальна кількість годин	180	180	150
Кількість модулів	1	1	1
Лекції, годин	30	33	33
Практичні / семінарські, годин	30	17	17
Лабораторні, годин	-	-	-
Самостійна робота, годин	120	130	100
Тижневих годин для денної форми навчання:			
аудиторних	4	2,9	2,9
Самостійної роботи студента	6	6	5
Вид контролю	Залік	Залік	Залік

2. Програма дисципліни

Ціль – формування у студентів на основі засвоєння теоретичних знань про формування принципів, сутності, функції науки й наукових досліджень у суспільному житті та їхній взаємозв'язок із практикою, навичок організації й проведення наукових досліджень.

Завдання: ознайомлення студентів з принципами та функціями теорії пізнання; з особливостями наукової роботи та її організації; значенням сучасних досліджень для науково-технічного прогресу.

Предмет: дослідження теоретичних, методологічних та методичних основ процесу наукового пізнання та наукового дослідження, отримання теоретичного і практичного досвіду систематизації набутих знань та їх адаптації і використання у майбутній практичній діяльності.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Наука як система знань.
 Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні.
 Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності.
 Тема 4 Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень.
 Тема 5. Економічний потенціал науково-дослідної роботи.
 Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки.
 Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи.

3. Структура дисципліни**3.1. для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності					
Тема 1. Наука як система знань	24	4	4		16
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	24	4	4		16
Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності	24	4	4		16
Тема 4 Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень	23	4	2		17
Теми 1-4. Модульний контроль 1 (МКР №1)	5		2		3
Разом за змістовим модулем 1	100	16	16		68
Змістовий модуль 2. Практичне втілення наукових досліджень					
Тема 5. Економічний потенціал науково дослідної роботи	25	4	4		17
Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки	25	4	4		17
Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	25	6	4		15
Теми 5-7. Модульний контроль 2 (МКР №2)	5		2		3
Разом за змістовим модулем 2	80	14	14		52
Усього годин	180	30	30		120

3.2. для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», 073«Менеджмент»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності					
Тема 1. Наука як система знань	16	4	2		10
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	26	4	2		20
Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності	24	5	2		17
Тема 4 Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень	26	4	2		20
Теми 1-4. Модульний контроль 1 (МКР №1)	5		2		3
Разом за змістовим модулем 1	97	17	10		70
Змістовий модуль 2. Практичне втілення наукових досліджень					
Тема 5. Економічний потенціал науково дослідної роботи	26	4	2		20
Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки	28	6	2		20
Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	24	6	2		16
Теми 5-7. Модульний контроль 2 (МКР №2)	5		1		4
Разом за змістовим модулем 2	83	16	7		60
Усього годин	180	33	17		130

3.3. для студентів спеціальностей:281 «Публічне управління та адміністрування»,076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», 075 «Маркетинг»,051 «Економіка»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб.	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності					
Тема 1. Наука як система знань	16	4	2		10
Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	26	4	2		20
Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності	24	5	2		17
Тема 4 Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень	16	4	2		10

Теми 1-4. Модульний контроль 1 (МКР №1)	5		2		3
Разом за змістовим модулем 1	87	17	10		60
Змістовий модуль 2. Практичне втілення наукових досліджень					
Тема 5. Економічний потенціал науково-дослідної роботи	16	4	2		10
Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки	18	6	2		10
Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	24	6	2		16
Теми 5-7. Модульний контроль 2 (МКР №2)	5		1		4
Разом за змістовим модулем 2	63	16	7		40
Усього годин	150	33	17		100

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин (для студентів напряму підготовки/спеціальності)	
		071	072, 073, 281, 076, 075, 051
1	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 1. Наука як система знань	2	2
2	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 1. Форми наукових досліджень.	2	
3	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	2	2
4	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 2. Організаційна структура науки. Пріоритетні напрями розвитку науки в Україні	2	
5	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності	2	2
6	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 3. Процеси наукового дослідження	2	
7	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 4. Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень	2	2
8	Практичне заняття Теми 1-4. Модульний контроль 1 (МКР №1)	2	2
9	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 5. Економічний потенціал науково-дослідної роботи	2	2
10	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 5. Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво	2	

11	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки	2	2
12	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень	2	
13	Семінар – розгорнута бесіда. Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	2	2
14	Семінар з виконанням практичних завдань Тема 7. Міжнародні індекси цитування	2	
15	Практичне заняття Теми 5-7. Модульний контроль 2 (МКР №2)	2	1

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної спеціально-наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір результатів досліджень за темою дипломної роботи.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема занять	Кількість годин самостійної роботи для студентів спеціальності 071/ 072, 073/ 281, 076, 075, 051	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Методологія науково-дослідної діяльності			
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 1. Наука як система знань	8/ 10/10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Суть наукового пізнання, знання та наукового дослідження. Поняття, цілі та функції науки. 2. <i>Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 9, 10, 11,12</i> 3. Самотестування. 4. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 1.Форми наукових досліджень	8/ 0/0	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Форми наукових досліджень. Структурні елементи науки, їх характеристика. 2. <i>Рекомендована література: 1, 4, 5, 6, 9, 10, 11,12</i> 3. Виконання практичних завдань з визначення структурних елементів науки.	Фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань

Семінар – розгорнута бесіда. Тема 2. Організація науково-дослідної роботи в Україні	8/ 20/20	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: пріоритетні напрями розвитку науки в Україні. НАН України. Організаційна структура науки 2. <i>Рекомендована література: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12</i> 3. Самотестування. 4. Підготовка до понятійного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 2. Організаційна структура науки	8/ 0/0	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Організаційна структура науки. Фундаментальні і прикладні науки. Національна класифікація наук в Україні. 2. <i>Рекомендована література: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12</i> 3. Виконання практичних завдань з використанням Національного класифікатора наук в Україні	Фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка практичних завдань
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 3. Основні засади методології науково-дослідної діяльності	8/ 17/17	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: системний аналіз. Основи методології досліджень емпіричного і теоретичного рівня. 2. <i>Рекомендована література: 2, 4, 5, 10, 11, 12</i> 3. Самотестування. 4. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка індивідуального завдання
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 3. Процеси наукового дослідження	8/ 0/0	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Методи і техніка дослідження. Застосування логічних законів і правил. Теоретичні та методологічні принципи науки. Оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу. 2. <i>Рекомендована література: 2, 4, 5, 10, 11, 12</i> 3. Виконання практичних завдань, оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу за індивідуальним завданням .	Перевірка практичного та індивідуального завдання
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 4. Теоретичні аспекти соціально-економічних досліджень	17/ 20	Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: логіка наукового дослідження; етапи наукового дослідження; методика підготовки наукових робіт. <i>Рекомендована література: 2, 4, 5, 10, 11</i> 2. Самотестування. 3. Підготовка до термінологічного диктанту.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка понятійного диктанту
Практичне заняття Теми 1-4. Модульний контроль 1 (МКР №1)	3/3/3	1. Підготовка до МКР №1	Перевірка МКР №1
Разом змістовий модуль 1	68/ 60/60		
Змістовий модуль 2. Практичне втілення наукових досліджень			

Семінар – розгорнута бесіда. Тема 5. Економічний потенціал науково дослідної роботи	9/ 20/10	1.Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: Економічна ефективність наукових досліджень. <i>Рекомендована література: 9, 10, 11, 12</i> 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування доповідей
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 5. Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво	8/ 0/0	1.Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: Впровадження завершених наукових досліджень у виробництво. <i>Рекомендована література: 9, 10, 11, 12</i> 2. Виконання практичних завдань з визначення ефективності впровадження завершених наукових досліджень у виробництво.	Перевірка практичних завдань
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 6. Правила побудови гіпотез та їх перевірки	11/ 20/20	1. Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: гіпотеза у методології наукових досліджень; докази у наукових дослідженнях <i>Рекомендована література: 9, 10, 11,12</i> 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, перевірка індивідуального завдання
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 6. Оприлюднення результатів наукових досліджень	8/ 0/0/0	1.Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова монографія: види та композиційна структура. Наукова стаття: вимоги до написання. Тези наукової доповіді (повідомлення). Методичні прийоми викладу наукового матеріалу <i>Рекомендована література: 9, 10, 11, 12</i> 2. Виконання практичних завдань з написання тези наукової доповіді	Перевірка практичного завдання
Семінар – розгорнута бесіда. Тема 7. Інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи	7/ 16/16	1. Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень; економічна інформація, її класифікація і призначення у науково-дослідному процесі; кодування економічної інформації та використання її у науково-дослідному процесі; фактографічна інформація та використання її у науково- дослідному процесі <i>Рекомендована література: 9, 10, 11, 12</i> 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, перевірка, вирішення практичних завдань, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням практичних завдань Тема 7. Міжнародні індекси цитування	8/ 0	1.Опрацювання теоретичного матеріалу в межах наступних питань: Електронний пошук наукової інформації. Правила складання бібліографічного опису для списків літератури і джерел за умовами міжнародних журналів. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт за стилями APAFifthEdition, ChicagoFifteenthEdition, MLA Sixth Edition .Правила бібліографічного опису окремих видів документів <i>Рекомендована література: 9, 10, 11, 12</i> 2. Виконання практичних завдань з написання наукової доповіді з застосуванням правил наведення	Перевірка індивідуального завдання

		цитат за стилями APAFifthEdition, ChicagoFifteenthEdition, MLA Sixth Edition	
Практичне заняття Теми 5-7. Модульний контроль 2 (МКР №2)	3/4/4	1. Підготовка до МКР №2	Перевірка МКР №2
Разом змістовий модуль 2	52/ 60/40		
Разом	120/ 130/100		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1. Розуміння закономірностей розвитку науки	+											
2. Знання організації науково-дослідної роботи в Україні		+										
3. Вміння добирати необхідні джерела інформації												+
4. Вміти проводити аналіз теоретико-експериментальних даних								+				
5. Вміння формулювати гіпотези та наводити докази щодо їх підтвердження									+			
6. Вміння формулювати висновки та пропозиції за результатами дослідження								+				
7. Вміння оформлювати результати наукових досліджень									+			

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Поточне оцінювання на семінарських заняттях, модульні контрольні роботи. Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: на протязі семестру (100 балів)

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Задачі, завдання, кейси тощо	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1 (заняття1)	2		1	5		8
Тема 1 (заняття 2)		3				3
Тема 2 (заняття1)	2		1			3
Тема 2 (заняття 2)		3				3
Тема 3 (заняття1)	2		1	5		8
Тема 3 (заняття 2)		3		5		8
Тема 4	3	2	1			6
Тема 1-4					15	15
Разом змістовий модуль 1	9	11	4	15	15	54
Змістовий модуль 2						
Тема 5 (заняття1)	2		1	3		6
Тема 5 (заняття 2)		3				3
Тема 6 (заняття1)	2		1	3		6
Тема 6 (заняття 2)		3				3
Тема 7 (заняття1)	3		1	5		9
Тема 7 (заняття 2)		4				4
Тема 5-7					15	15
Разом змістовий модуль 2	7	10	3	11	15	46
Разом	16	21	7	26	30	100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових

модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій.
2. Методичні вказівки до вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Антошкіна Л. І. Методологія економічних досліджень : підруч. / Л. І. Антошкіна, Д. М. Стеченко. – Київ : Знання, 2015. – 312 с.
2. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : [навч. посіб.] / О. В. Крушельницька. – К. : Кондор, 2006. – 206с.
3. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закладів] / М. Т. Білуха. – К. : Вищ. шк., 1997. – 271с.
4. Лудченко А. А. Основы научных исследований : [учеб.пособ.] / А. А. Лудченко и др. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 114с.
5. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І. В. Мороз. – К., 1997. – 56с.
6. Методологія та організація наукових досліджень: посіб. / О.І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 57 с.
7. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / В. І. Романчиков – К. : ЦУЛ 2007. – 254с.
8. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень / В. К. Сидоренко, П. В. Дмитренко. – К. : РНКЦ «ДНІТ», 2000. – 259с.
9. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень : [навч. посіб.] / Г. С. Цехмістрова. – К. : Вид.дім «Слово», 2003. – 240с.
10. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : [підруч.] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. - К.: Знання-прес, 2002. – 295 с.

11. Пілюшенко В.П. Наукове дослідження: Організація, методологія, інформаційне забезпечення / В. П. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – К. : Либідь, 2004. – 344с.
11. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій: навч. посіб. / А. С. Філіпенко. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с.
12. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
13. Юринець В. Є. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. Є. Юринець. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 178 с.

Допоміжна

14. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
15. Єріна, А. М. Методологія наукових досліджень / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.
16. Галжуров, Ю. С. Кількісні методи в історичних дослідженнях: досвід і деякі питання методики / Ю. С. Галжуров // Український історичний журнал. – 1994. – № 4. – С. 30–40.
17. Гуменюк, М. П. Біля джерел української радянської бібліографії / М. П. Гуменюк. – К. : Наук.думка, 1991. – 151 с.
18. Правила составления библиографического описания : в 2 ч. Книги и сериальные издания. – М. : Книга, 1986. – Ч. 1. – 528 с.
19. Загальні вимоги та правила складання бібліографічного опису документа / Уклад. : Н. М. Лебідь, О. З. Медалієва, В. Г. Тур, В. Л. Штангєєва. – Вид. 2-е, випр. та допов. – Черкаси: Вид.від. ЧНУ, 2007. – 16 с.
20. Стеченко, Д. М. Методологія наукових досліджень / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир. – К. : Знання, 2005. – 310 с.
21. П'ятницька-Позднякова, І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі / І. С. П'ятницька-Позднякова. – К. : Вид-во „Центр навчальної літератури”, 2003. – 115 с.

Інформаційні ресурси

22. <http://infomine.ucr.edu> – віртуальна бібліотека електронних видань
23. <http://www.sciseek.com> – пошук наукової інформації
24. GovSpot: <http://www.govspot.com/> – Урядовий інформаційний портал